

Bijzondere verhalen bij een belangrijke wedstrijd

Wat jammer toch eigenlijk dat je een niet-schaker amper kan uitleggen wat een mooie wereld de schaakwereld is en welke emoties er schuil gaan achter de vele persoonlijke verhalen die er tijdens een partij beleefd worden. Neem het verhaal over Peter Scheeren en Paul van der Sterren, die door een onzichtbare draad aan elkaar verbonden blijven. Dat Paul uitgerekend tegen Peter zijn (opnieuw) laatste partij in zijn carrière speelt.

Peter schrijft het volgende over deze ontmoeting:

Paul van der Sterren en ik kennen elkaar al uit onze beider begintijd in de Limburgse Schaakbond, begin zeventiger jaren. Paul was net iets eerder dan ik begonnen met schaken en was al Limburgs seniorenkampioen (!) toen ik hem op 5 december 1972 voor het eerst tegenkwam. Het was de partij (bij mij thuis gespeeld) voor de eerste ronde van mijn eerste Limburgs Jeugdkampioenschap. Ik verloor, nadat ik een remiseaanbod in het verre eindspel had afgeslagen. Paul werd Limburgs Jeugdkampioen en mocht in 1972 aan het NK Jeugd deelnemen. Het jaar erop bleef ik hem de baas en kwalificeerde ik mij voor het NK Jeugd.

Door de jaren heen kon ik mij voortdurend aan Paul optrekken (in beperktere mate goldt ook het omgekeerde). Elke partij tegen hem was altijd weer een bijzondere gebeurtenis. De laatste keer dat ik tegen hem speelde was in de KNSB-competitie op 7 januari 1995. Die partij won ik en deze werd ook door Paul uitgebreid beschreven in zijn in 2011 verschenen autobiografie "Zwart op Wit". Met die laatste partij had ik de onderlinge score weer in evenwicht gebracht: 15 punten uit 30 partijen. Ik was toen al gestopt met het actieve toernooischaak en zou dat jaar ook met de KNSB-competitie stoppen. Zes jaar later deed Paul hetzelfde.

Maar het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan en zo kon het gebeuren dat Paul en ik afgelopen zaterdag, bijna 45 (!) jaar na de eerste keer en 22 jaar na de 30e keer, opnieuw tegenover elkaar aan het bord zaten. Allebei de nodige jaren ouder, wat dikker en grijzer/kaler geworden (dat laatste geldt vooral voor Paul, zie foto), maar verder voor elkaar nog steeds erg vertrouwd. Dat was voor beiden een bijzondere belevenis, ongeacht wat de uitslag zou worden. Over die uitslag gesproken: Paul won, nadat ik met zwart aanvankelijk prima uit de opening was gekomen, maar later liet ik ten onrechte zijn stukken binnenkomen en won hij verdiend.

Na afloop zei Paul dat hij nu weer gaat stoppen met het KNSB-schaak en voegde eraan toe: "Dit zal wel de laatste keer zijn dat we elkaar zijn tegengekomen, hoewel, dat dachten we 22 jaar geleden ook al."

Je weet maar nooit, ik hoop hem toch nog een keer tegen te komen, al is het maar om de overall score weer gelijk te kunnen trekken.

Paul van der Sterren is niet de enige schaakcoryfee die besloot dat deze wedstrijd voorlopig zijn laatste is. Dat geldt namelijk ook voor ons clubicoon Gert-Jan Ludden. Sinds 1994 is hij lid van Messemaker en is hij een vaste waarde geweest als speler en bestuurslid met als hoogtepunt zijn wereldrecord simultaanschaak. Onderstaand stukje komt uit een verslag van die tijd:

Maandenlange intensieve voorbereiding leverde in Gouda een dubbel succes op: Gert-Jan Ludden dwong vermelding af in het Guinness Book of Records en stootte meteen door naar het wereldrecord simultaanschaak. Zijn persoonlijk begeleider-coach Henk de Kleijnen bericht over een immens spektakel dat meer dan 2.500 schaakliefhebbers trok. Een uitbundig met ballonnen en spandoeken versierde woning, karrenvrachten bloemen, gelukstelegrammen, een felicitatiebrief van minister-president Wim Kok, radio- en tv-reportages, dikke pakken krantenknipsels. De nog zelden toegekende sportpenning van de gemeente Gouda. Gert-Jan Ludden leek de Elfstedentocht te hebben gewonnen. Zijn werkelijke prestatie was volgens sommigen zelfs pittiger: 686 tegenstanders in een schaaksimultaansance met een totale duur van 29 uur en 30 minuten, gekoppeld aan een onwaarschijnlijk hoge score van 87.1 procent. Vermelding in het Guinness Book of Records was daarmee verzekerd, terwijl het record bovendien als wereldrecord is erkend.

Sinds een aantal jaar woont Gert-Jan echter in de verre achterhoek. Ondanks de verre afstand en zijn drukke bezigheden speelde hij dit seizoen wederom extern voor ons. Halverwege het seizoen gaf hij al aan dat het ook zijn laatste seizoen zou worden, omdat het slecht te combineren was en hij te weinig schaakritme had. Hij was er op gebrand om zijn seizoen op een mooie wijze af te sluiten. Het mocht niet zo zijn. In de onderstaande tekst lezen we tussen de regels zijn teleurstelling.

Evenals in de eerste ronde kreeg ik in mijn laatste partij van het seizoen mijn 'geheime wapen' het Albins tegengambiet op het bord. Mijn tegenstander speelde een tamme variant en ik kwam met zwart prima uit de opening. Tussen de 11^e en 13^e zet taste ik echter al mis. De witte zet 11 h4 beantwoorde ik met 11...h5. Daar waar rochade veel beter was en tot een betere stelling zou leiden. Wit wist gestaag zijn voordeel uit te breiden en ik kwam er niet meer aan te pas. Al voor de 30^e zet moest ik de strijd staken. Geheime wapens zijn weliswaar verrassend, maar je moet ze wel

regelmatig onderhouden is de moraal van het verhaal. Zo eindigde het seizoen voor mij in mineur met een totaalscore die behoorlijk onder de maat bleef.

Zoals ik jullie gisteren al heb gemeld, ben ik het komende seizoen niet meer van de partij. Dat spijt mij wel, maar het schaken in Gouda is voor mij gelet op mijn drukke werkzaamheden en gezinsleven niet goed te combineren. Ik heb het op jullie verzoek het afgelopen jaar geprobeerd en daar heb ik geen enkele spijt van, in tegendeel. Messemaker 1847 is een fantastische club en jullie waren hele fijne schaakcollegae. Het was een genoegen met jullie in de top van de nationale schaakarena te mogen spelen. In het bijzonder heb ik genoten van Liam die met zijn professionele schaakstijl een prachtige norm wist te bemachtigen. Chapeau! Het is bijzonder spijtig dat Ab Scheel dit niet meer heeft mogen meemaken.

In zijn afscheid schrijft Gert-Jan twee mooie dingen. Het eerste is de vermelding van onze teamcaptain Ab Scheel die helaas twee seizoenen geleden is overleden. Hij deed veel voor de club. In de eerste plaats was Ab fotograaf (bovenstaande foto van Gert-Jan is denk ik door hem genomen). Hij was echter veel meer, zoals teamcaptain van het eerste team. In die rol was hij er verantwoordelijk voor dat Liam in zijn team ging spelen. Toen was Liam 12 en had een rating van in de 1800. Een gewaagde beslissing, maar Liam maakte het meer dan waar. Het is pas 2.5 jaar later en inmiddels is Liam de 2400-grens al gepasseerd en heeft hij met zijn topresultaat zijn tweede IM-norm gehaald. Dat is in de meesterklasse ook niet onopgemerkt gebleven. Liam heeft de meesterklasse-teams voor het uitzoeken. Volgend jaar speelt hij voor Pathena Rotterdam. Jammer voor ons, maar een logische vervolgstap voor Liam!

Hieronder zien we het verslag van Liam over zijn partij en norm.

De laatste ronde ging ik met wit aan bord 10 zitten. Ik had namelijk nog kans op een meesternorm en na mijn 5.5 uit 8 was het duidelijk dat ik nog een partij moest gaan winnen. De rating maakte niet uit, en ik hoefde ook geen titelhouders meer aangezien ik dit seizoen tegen 3 internationaal meesters, en twee FM's heb gespeeld.

Ik kreeg tegen Evert-Jan Straat Slavisch op het bord. Iets wat ik steeds meer tegen me krijg de laatste weken, en dus wist ik goed wat ik moest doen. Toch was ik vrij snel out of book omdat de variant die op het bord kwam, wat minder gespeeld wordt. Ik volgde echter wel gewoon de theorie en kreeg het loperpaar in handen. Toen mijn tegenstander een onnauwkeurige zet speelde kon ik de stelling openbreken. Het was een stelling

die iets beter voor wit is (dankzij zijn loperpaar), maar waar je niet zo makkelijk doorheen komt. Ik had wel een aanknopingspunt op de a-lijn. Er stond een zwarte pion op b6 en daardoor kon ik met een toren op a1 op een gegeven moment a5 spelen. Toen ging het erg snel en kon ik daar er doorheen komen. Ik won een belangrijke pion van zwart en doordat de stelling steeds meer open werd, konden mijn lopers ook gaan meedoen. Toen ik een directe winst, wat ik te risky vond, niet speelde en een toreneindspel met een pion meer in ging, werd het zelfs nog een beetje tricky, maar uiteindelijk kon ik het met gemak winnen. Een erg goed seizoen gedraaid, 6.5 uit 9 en een meesternorm + gehandhaafd!

Hieronder zien we nogmaals zijn mooie resultaten van dit jaar.

Vrolijk,L.N.(Liam)										
Relatienr.	8428871	FideId	1048333							
Geb.jaar	2002	NED								
Schaaktitel	FM									
Club	140026 Messemaker 1847									
Klasse	Datum	Brd	kl	Ro	Tegenstander	Rc	W	W-We	Rp	
r1 Klasse 1A	2016-09-17	1	w	2264	FM Eric de Haan	2338	1	+0.602	+10.1	
r2 Klasse 1A	2016-10-08	5	z	2264	CM Evert Rademakers	2247	1	+0.476	+8.0	
r3 Klasse 1A	2016-11-05	3	w	2295	Léon van Tol	2214	1	+0.388	+5.9	
r4 Klasse 1A	2016-11-26	1	z	2295	IM Willy Hendriks	2394	0	-0.364	-5.6	
r5 Klasse 1A	2016-12-17	4	w	2295	IM Li Riemersma	2442	½	+0.197	+3.0	
r6 Klasse 1A	2017-02-04	2	z	2357	IM Frank Kroeze	2383	½	+0.036	+0.4	
r7 Klasse 1A	2017-03-11	2	w	2357	Tjapko Struik	2308	1	+0.432	+5.2	
r8 Klasse 1A	2017-04-01	1	w	2357	FM Sander Los	2212	½	-0.194	-2.4	
r9 Klasse 1A	2017-05-06	10	w	2351	Evert-Jan Straat	2080	1	+0.171	+2.1	
r2 Beker Poule C	2016-12-02	2	z	2295	IM Arthur Pijpers	2460	½	+0.218	+3.3	
Score: 7.0 uit 10 (70.0%) tegen 2307; TPR = 2457; LPR=2470										

Liam heeft het in zich om een nationale topper te worden. Wim Heemskerk speelde tegen juist tegen iemand die vroeger lange tijd een topper was, nl. Hans Ree. Wim had misschien wel ietsje te veel respect voor deze grote schaker:

Toen ik in 1970 leerde schaken werd het Nederlandse strijdtoneel beheerst door Donner en Timman. Op gepaste afstand volgden Hartoch, Langeweg, Ligterink en Ree. Bouwmeester en Euwe waren al een stuk ouder en Sosonko kwam pas later naar Nederland. Tegen Donner en Euwe heb ik het nooit verder geschopt dan een simultaan, maar die andere illustere namen heb ik in een gewone partij wel eens als tegenstander gehad. Allemaal? Nee, niet allemaal. Hans Ree ontbrak nog in dat rijtje.

Toen ik zaterdag zijn naam op mijn formulier noteerde gaf dat dan ook een speciaal gevoel. Beter laat dan nooit! Maar het 'speciale gevoel' veranderde al snel in 'ongemak en pijn' toen ik me realiseerde dat ik langzaam overspeeld werd. Met vaste hand bouwde de grijze grootmeester een geweldige stelling op en ik begon me al af te vragen wanneer de genadeklap zou komen. Die kwam echter niet en de vaste hand werd steeds onzekerder. Zijn voordeel glipte weg en in inmiddels gelijke stelling maakte hij een grote blunder. Ik kreeg loper en paard voor een toren en na de tijdcontrole (40ste zet) stond ik objectief gewonnen.

Of het respect voor het verleden is, mijn gebrek aan vechtersmentaliteit of het misplaatste rechtvaardigheidsgevoel dat het toch 'niet eerlijk is als je vanuit zo'n slechte stelling een vol punt haalt', ik weet het niet. Feit is dat ik me er niet toe kon zetten echt op winst te spelen. Peter Scheeren vertelde echter in de wandelgangen dat de wedstrijd nog niet beslist was en plichtsgetrouw, dat dan weer wel, ging het ik toch proberen. De zetten kwamen echter heel traag en ik verspilde van mijn laatste half uur bijna een kwartier aan een onnozele zet die ik ook in twee seconden had kunnen uitvoeren. Toen Peter even later meldde dat mijn partij er niet meer toe deed, we hadden toch al verloren, haalde ik opgelucht adem. Bedeesd bood ik remise aan en Ree, die in zijn lange carrière natuurlijk al vaak ontsnapt is tegen klungels als ik, nam het glimlachend aan.

Schakers zijn onderling enorm verschillend. Waar Wim het mentaal niet eerlijk vindt om vanuit slechte stelling een punt te halen, heeft ondergetekende (Peter Ypma) zijn plaats in het eerste alleen te danken aan partijen die hij won vanuit slechte stelling. Als hem dat namelijk nooit zou lukken, zou hij zelden iets winnen. Vandaag maakte hij het echter wel heel bont:

Laat ik mijn verslag beginnen met enkele reacties van mijn teamgenoten:

- * *Waarom sta jij altijd na 10 zetten verloren?*
- * *Ik had na een half uur besloten om maar niet meer naar links (was mijn bord) te kijken.*
- * *Is het ook mogelijk dat jij een normale partij speelt?*
- * *Dit soort stellingen zijn de reden waarom ik altijd van je verlies...*
- * *Na 9 zetten staat wit +5 en het wordt uiteindelijk weer remise. Hoe krijg je het voor elkaar?*
- * *Was het allemaal goed?*

Kortom, er was heel wat om mijn spel te doen, in het bijzonder om mijn negende zet. Een zet die ik zou willen omschrijven als mijn beste ingeving van het afgelopen jaar, terwijl een ander het mijn derde blunder van de partij zou noemen. Dankzij de twee eerdere blunders was ik in onderstaande stelling terecht gekomen:

Hier heb ik met zwart een serieus probleem. Wit dreigt op f7 te slaan en eigenlijk kan ik er niet echt iets tegen doen, want op ieder normaal antwoord leek een weerlegging te zijn (voor de schakers: 9...0-0 10.Pg5 e6? faalt, omdat mijn dame wordt ingesloten. Hoe?) Als normale zetten niet werken, ga je naar abnormale zetten kijken. Zo kwam ik op het idee 9...Lh3!???!)

Ik kreeg spontaan weer vertrouwen in mijn stelling. Na gecheckt te hebben dat ik niet meteen verloor, voerde ik hem dan ook vol vertrouwen uit. In de zetten die volgde, spendeerde mijn tegenstander meer dan een uur om mijn absurde zet in waardeloze stelling (woorden van een neutrale toeschouwer) te weerleggen, maar dat lukte niet. Uiteindelijk kwamen na een interessant gevecht in een iets minder eindspel dat eindigde in het enige resultaat dat deze partij niet verdiende: remise.

Voor de schakers die geïnteresseerd zijn in het middenspel van bovenstaande partij heb ik hier nog een aantal zetten: 10.Lxf7+ Kd8 11.Pg5 Lxg2 12.Pe6+ Kc8 13.Pxg7 Dh4 14.De6+ Kd8 15.Pxa7? Pc7! 16.Db6 De4+ 17.Le3 Pd7 en hier werd de stelling na 18.Pe6+ Dxe6 19.Dxe6 Pxe6 20.Tg1 weer min of meer normaal.

Toen mijn tegenstander aan het nadenken was over de zet Le6, kwam Ed naar mij toe en hij sprak de woorden: 'Hij heeft remise aangeboden! Wat nu, wat nu?'

Het probleem was dat Ed al het hele seizoen bezig is met het getal 2200. Al een aantal partijen zit hij continu te rekenen (tegen BSG wilde hij op een hoog bord, zodat een remise voldoende zou zijn) en nu gaf een tegenstander hem dat ene ratingpuntje cadeau. Maar hij was wit en besloot na een kwartier twijfelen om toch voor het team maar dapper te zijn. 30 zetten pakte hij de remise - en het ratingpunt - alsnog.

We speelden tegen Caissa, de club uit Amsterdam, waar ik sinds een jaar in de interne speel. Ik kwam goed uit de opening en kreeg een wat betere stelling en een behoorlijk tijdvoordeel. Waarna mijn tegenstander na ongeveer een uur spelen remise aanbood. Tja, toen sloeg er toch lichte paniek toe. Ik wist namelijk dat mijn tegenstander een iets hogere rating heeft en dat remise mij wel 1 elopunt zou opleveren. En daarmee zou ik voor het eerst in mijn leven de 2200-grens bereikt hebben. Maar ja, ik leek wat beter te staan en het teambelang eiste misschien wel dat ik zou doorspelen. Al was daar op dat moment nog weinig van te zeggen. Na een worsteling van ruim 10 minuten hakte ik de knoop door en speelde door. Achteraf bleek ik maar een tikje bet er te staan, al kon ik op enig moment wel op 0,6 voorkomen. Maar dat was moeilijk te zien en zoals ik het deed kwam er een gelijkstaand eindspel op het bord. Mijn tegenstander bood in wederzijdse opkomende tijdnood opnieuw remise aan in een stelling die makkelijker zou spelen voor hem dan voor mij. Ik vond dat het niet meer verantwoord was om door te spelen en accepteerde toen met een gerust hart het aanbod.

Hiermee heeft Ed de grens van 2200 eindelijk geslecht. Hij zal ook 2200 hebben op de volgende ratinglijst, want hij gaat echt geen partij meer spelen (zijn woorden!). Henk-Jan Evengroen had op de afgelopen ratinglijst voor het eerst 2200. Tijdens deze wedstrijd liet hij weer zien waarom. Een ietwat matig eindspel werd met vaste hand namelijk omgezet in een mooie overwinning:

Met wit kreeg ik een Nimzo-Indisch tegen. De afgelopen weken heb ik gekeken hoe ik dit wil spelen, maar mijn tegenstander speelde één van de varianten waar ik nog niet aan toe gekomen was. Tijdens de partij dacht ik wel redelijk logische zetten te spelen, maar ik kwam toch iets minder te staan. Doordat mijn tegenstander het niet helemaal goed speelde kwamen we in een gelijk eindspel terecht. Doordat ik een vrijpion had, kon ik nog wel proberen er iets van te maken. Uiteindelijk lukte dit, doordat ik het paard van mijn tegenstander kon insluiten en genoeg materiaal overhad voor de winst.

Schaken bestaat echter niet alleen uit successen, maar ook uit tegenslagen. Dat maakt het schaken voor mij ook zo mooi en spannend. Wanneer je echter in een periode zit dat het allemaal even niet loopt, is dat vervelend. Het overkwam Ben dit seizoen:

Met mij was het vandaag weer huilen geblazen. Waar is toch dat gedurfde, niet altijd helemaal correcte, maar spectaculaire schaak gebleven? Na een moeilijk begin in de eerste klasse ben ik nooit meer in mijn spel gekomen. Toegegeven, de tegenstand was erg sterk, maar ik heb duidelijk aantoonbaar minstens 1,5 punt weggegeven. Heel jammer. Ik geef me echter nog niet gewonnen! Alleen in Wijk aan Zee heb ik in klasse 2 behoorlijk goed gespeeld, hoewel ook daar de foutenlast tamelijk groot was. Op de club en in de KNSB speelde ik belabberd. Over een week of twee speel ik een seniorentoernooi in Duitsland en daar ga ik proberen me te herpakken....

En dan nog even mijn partij tegen Caïssa. Ik had me erg goed voorbereid op allerlei Sicilianen en zie wat er gebeurde: ik kreeg een obscuur gambietje in het Scandinavisch voor mijn kiezen, dat mijn sympathieke tegenstander zeer goed bestudeerd had via een boekje van de Australische GM David Smerdon. Ook had hij met dit gambiet ervaring opgedaan op het internet. Ik nam de pion aan, maar zwart had compensatie. Op een belangrijk moment (en dat is kenmerkend voor mijn seizoen) deinsde ik terug voor de scherpste voortzetting 10.Dd4!? Zwart kreeg tenminste gelijk spel en om de zaak te vereenvoudigen wikkelde ik af naar een naar ik dacht "gelijkstaand eindspel". Dat eindspel was echter na nog een minder goed zetje beter voor zwart en ik werd er in het vervolg tamelijk kansloos afgeschoven. Misschien krijg ik volgend seizoen nog een herkansing....

Ook Erik had na een goede eerste seizoenshelft een paar lastige partijen in de tweede helft. Hij wist het seizoen echter met een stevige remise op mooie wijze af te sluiten:

Met zwart kwam ik op bord 7 iets minder uit de opening. In het middenspel ontvlamde het gevecht om het centrum wat min of meer onbeslist bleef waardoor mijn tegenstander zijn lichte initiatief daardoor kon niet uitbouwen. Vervolgens werden aan het eind van het middenspel alle torens geruild en ook al stond ik een pion achter, de stelling bleef ongeveer in evenwicht. In het eindspel kon ik met mijn dame binnenkomen in de vijandelijke stelling en probeerde daarmee remise af te dwingen middels eeuwig schaak motieven. Wit probeerde dit te voorkomen, maar slaagde hier niet in waarna de vrede werd getekend. Een prima einde van een zwaar, maar mooi seizoen."

Tot slot nog het verslag van een van de personen die dit seizoen boven gemiddeld scoorden: Jan Evengroen.

Met zwart speelde ik tegen Enrico Vroombout en er kwamen bekende structuren van de Franse opening op het bord.

Lange tijd bleef de stelling in evenwicht in de strategische gevecht. Er ontstond een eindspel waarin wit een kwaliteit voor had tegen sterke centrumpionnen van zwart. Rond de 40^e zet maakte ik een blunder door een pion zet a7-a6 met de gedachte dat hierdoor de toren niet binnen kon komen. Veel beter was het geweest de koning te centraliseren waarna de stelling nog steeds in evenwicht zou zijn. Wit speelde het ontstane voordeel vakbekwaam uit. 1-0

Naast al deze persoonlijke verhalen is er ook nog het verhaal van de hele wedstrijd. Het ging namelijk echt ergens om. We konden namelijk nog degraderen als wij verloren en SG Max Euwe zou winnen. Wanneer je de score's hierboven optelt, zie je dat wij ons niet op eigen kracht hebben gehandhaafd. Toen we met een groot deel van het team aan het eten zaten, ontdekten we dat we ons toch hadden gehandhaafd, omdat Philidor van SG Max Euwe had gewonnen.

Dat hebben we gevierd! Volgend seizoen gaat met het vertrek van Liam en Gert-Jan weer zwaar worden, maar met degenen die blijven, is toch ook al veel geschiedenis geschreven... We gaan er volgend jaar dus weer tegenaan en ik ben benieuwd welke verhalen er volgend seizoen verteld gaan worden.